

DECIZIE

22 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Nina Vascan
Mariana Pitic
Luiza Gafton
Victor Burduh

examinând recursul declarat de lichidatorul S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, Vitalie Roșca,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Culai împotriva S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, intervenienți accesorii Dumitru Timotin, Ludmila Rudei, Victor Tulbure, Tanasiev, Olga Sanduleac, Sergiu Gorceac, Ruslan Țulan, Tudor Lopată, Oleg Zara, Ruslan Rusu, Olga Barbăneagră, Alexandru Țîmbal, Olga Șcerbani, Nina Vahnei, Victor Burunciuc, Valerie Dumitraș, Larisa Motilica, Galina Semeniuc, Lucia Vozian, Nadejda Barbăroșie, Ludmila Grosul cu privire la transmiterea silită în posesie a bunurilor gajate și încasarea cheltuielilor de judecată și,

cererea reconvențională depusă de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, împotriva lui Ion Culai cu privire la anularea recipiselor, recunoașterea nulității contractelor de gaj și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 5 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., și menținută hotărârea din 22 decembrie 2014 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 iunie 2011 Ion Culai a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, cu privire la transmiterea silită în posesie a bunurilor gajate.

În motivarea pretențiilor reclamantului a indicat că, la 1 iulie 2008 S.C. „Radilen-Com” S.R.L., reprezentată de administratorul Dumitru Timotin, a împrumutat suma de 80000 euro pe termen de până la 01 iulie 2009 și la 01 august 2008 suma de 68000 euro pe termen de până la 1 august 2009.

Reclamantul a susținut că banii au fost transmiși integral administratorului S.C. „Radilen-Com” S.R.L., Dumitru Timotin, până la semnarea contractelor de gaj.

Pentru asigurarea rambursării în termen a echivalentului de 80000 euro, la 03 iulie 2008 S.C. „Radilen-Com” S.R.L. a gajat următoarele bunuri imobile: 53,43% teren pentru construcție locativă cu suprafața de xxxxxx ha, număr cadastral xxxxxx, trecut în registrul cadastral sub nr. xxx din 12 aprilie 2006, din strxxxxxx mun. Chișinău; construcție (casă de locuit individuală), număr cadastral xxxxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxxx m.p.; construcție (construcție accesorie) cu număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxx m.p.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxx m.p.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxx, cu suprafața totală de xxxxm.p., din str. xxxxxxxxxx, mun. Chișinău.

Imobilul gajat aparținea S.C. „Radilen-Com” S.R.L. în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2780 din 07 mai 2008, autentificat de notarul privat Olga Golobciuc și înregistrat la Întreprinderea de Stat „Cadastru” la 13 mai 2008, fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile, eliberat de Întreprinderea de Stat „Cadastru” la 19 iunie 2008.

Ion Culai a indicat că pentru asigurarea rambursării în termen a echivalentului de 68000 euro, la 21 august 2008 S.C. „Radilen-Com” S.R.L. a gajat următoarele bunuri: 52,72% teren pentru construcție locativă, cu suprafața de xxxxx ha, număr cadastral xxxxxx, trecut în registrul cadastral sub nr. xxxxxx din 10 martie 2008, din str. xxxxxx, mun. Chișinău; construcție (casă de locuit individuală), număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxx m.p.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxxx.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxxx m.p., din str. xxxxxxxxx mun. Chișinău.

A relatat că imobilul gajat aparținea S.C. „Radilen-Com” S.R.L. în baza contractului vânzare – cumpărare nr. 4547 din 14 iulie 2008, autentificat de notarul Olga Golobciuc, înregistrat la Întreprinderea de Stat „Cadastru” la 23 iulie 2008, fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile, eliberat de Întreprinderea de Stat „Cadastru” la 03 februarie 2008.

Reclamantul a mai declarat că S.C. „Radilen-Com” S.R.L. nu și-a onorat obligațiunile contractuale privind rambursarea împrumutului și astfel a încălcat prevederile pct.1 a contractelor de gaj din 03 iulie 2008 și din 21 august 2008.

Conform prevederilor pct.7 din contractele de gaj indicate, în caz de nerambursare în termen a împrumutului reclamantul este în drept de a realiza obiectele gajate în modul stabilit de legislație, cu acționarea corespunzătoare în instanța de judecată.

Pentru apărarea drepturilor sale și respectarea procedurilor stabilite de legislație, la 26 iunie 2009 și 21 aprilie 2011 reclamantul a expediat în adresa S.C. „Radilen-Com” S.R.L. notificări privind transmiterea obiectelor gajate pe cale amiabilă, însă acestea au fost lăsate fără răspuns.

La 27 decembrie 2011 Ion Culai a depus cerere de modificare a pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat transmiterea silită în posesia sa pentru comercializare a 53,43% din terenul pentru construcția locativă, număr cadastral xxxxxxxx, suprafața totală de xxx ha, din str. xxxxxxxx, mun. Chișinău, gajat în baza contractului de gaj din 1 iulie 2008, declararea nulității contractului de vânzare – cumpărare nr. 4547

din 14 iulie 2008, încheiat între Ion Culai și S.C. „Radilen-Com” S.R.L., cu obligarea S.C. „Radilen-Com” S.R.L. de a restitui lui Ion Culai 52,72% din terenul pentru construcție locativă cu suprafața de xxxxx ha, număr cadastral xxxxxx, trecut în registrul cadastral sub nr. 3160 la 10 martie 2008, din strxxxxxxx, mun. Chișinău, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău de a înregistra în registrul cadastral modificările corespunzătoare la acest imobil, compensarea cheltuielilor de judecată.

A indicat în susținerea noilor pretenții că așa cum pârâtul S.C. „Radilen-Com” S.R.L. nu-și onorează obligația de restituire a împrumutului de 80000 euro, să-i fie transmis silit în posesia sa pentru comercializare 53,43% din terenul pentru construcția locativă, număr cadastral xxxxx, cu suprafața totală de xxxxxx ha, din str. xxxxx, mun. Chișinău, gajat în baza contractului de gaj din 01 iulie 2008. În ce privește a doua cerință privind declararea nulă a contractului de vânzare – cumpărare nr. 4547 din 14 iulie 2008, încheiat între Ion Culai și S.C. „Radilen-Com” S.R.L., cu restituirea terenului pentru construcție locativă, a indicat că contractul vizat necesită a fi declarat nul în temeiul art.221 alin.1 Cod civil, așa cum a fost încheiat fără intenția de a produce efecte or, prin încheierea acestuia nu s-a urmărit scopul de transmitere a dreptului de proprietate asupra terenului și construcțiilor date și nici a prețului. Încheierea contractului de vânzare – cumpărare a cărei nulitate o cere s-a făcut cu scopul de a acorda S.C. „Radilen-Com” S.R.L. dreptul de construcție pe acest teren a unei case cu multe etaje și acordarea dînsului a unui apartament în casa viitoare, în sensul dat contractul menționat fiind încheiat formal la 14 iulie 2008 cu scopul de a înșela terțile persoane și astfel pârâtul să obțină documentația pentru construcția casei cu multe etaje, respectiv imediat la 21 august 2008 a și fost gajat în beneficiul său. A concretizat că de fapt nu a avut loc nici transmiterea bunului imobil, nici a banilor drept preț a contractului de înstrăinare, în realitate dînsul a rămas persoana, care dispune de bun, iar S.C. „Radilen-Com” S.R.L obținând formal dreptul de a construi casa cu multe etaje, fără a fi transmise careva sume de bani în baza contractului de vânzare-cumpărare a cărei nulitate o cere (f.d. 51-55, vol. I).

La 03 octombrie 2012 reclamantul Ion Culai a renunțat la cererea de concretizare a cerințelor susținînd în continuare cererea de chemare în judecată inițială (f.d. 108, vol. I).

La 23 martie 2012 S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, a depus cerere reconvențională împotriva lui Ion Culai cu privire la anularea recipiselor și recunoașterea nulității contractelor de gaj (f.d. 73-74, vol. I).

În motivarea pretențiilor din acțiunea reconvențională s-a indicat că recipisele din 1 iulie 2008 în sumă de 80000 euro și din 1 august 2008 în sumă de 68000 euro semnate de către administratorul S.C. „Radilen-Com” S.R.L. nu pot constitui contracte de împrumut potrivit art. 867 Cod civil, deoarece în recipisele date lipsește semnătura contabilului-șef, care era obligatorie conform art. 18 din Legea contabilității.

A susținut că Ion Culai nu a prezentat probe, care să confirme că banii împrumutați au fost introduși în casa contabilității sau în conturile bancare ale S.C. „Radilen-Com” S.R.L.

Prin încheierea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 12 iunie 2012 în calitate de intervenienți accesorii de partea S.C. „Radilen-Com” S.R.L. în prezentul proces civil s-au atras și 20 de investitori în construcția blocului locativ din xxxxxxxx notați în Registrul bunurilor imobile și validați în calitate de creditori de instanța de

insolvabilitate și anume, - Ludmila Rudei, Victor Tulbure, Igor Tanasiev, Olga Sanduleac, Sergiu Gorceac, Ruslan Țulan, Tudor Lopată, Olga Zara, Ruslan Rusu, Olga Barbăneagră, Alexandru Țîmbal, Olga Șcerbani, Nina Vahnei, Victor Burunciuc, Dumitraș Valerie, Larisa Motilica, Galina Semeniuc, Lucia Vozian, Nadejda Barbăroșie și Ludmila Grosul. A menționat instanța de judecată că acești 20 de intervenienți accesorii au încheiat cu S.C. „Radilen-Com” S.R.L. contracte de investiție, sunt notați în Registrul bunurilor imobile fiind viitori proprietari ai construcției de pe terenul gajat de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., iar deposedarea ultimului de terenul pentru construcția locativă ar putea în mod direct leza interesele acestor investitori (f.d. 91-92, vol.I).

Pe parcursul judecării cauzei S.C. „Radilen-Com” S.R.L. a înaintat cerere de modificare și concretizare a acțiunii reconvenționale indicând că Ion Culai s-a adresat în instanța de insolvabilitate cu cerere de validare a creanțelor în sumă de 80000 euro și 68000 euro, cu satisfacerea prioritara a împrumutului bănesc din bunurile gajate din masa debitoare pentru a fi transmise în vederea comercializării, încasarea sumei împrumutului și a cheltuielilor de judecată.

A menționat că, în acest sens Curtea de Apel Chișinău la 26 noiembrie 2012 a emis încheierea privind respingerea cererii lui Ion Culai concluzionând că recipisele semnate de către administratorul S.C. „Radilen-Com” S.R.L. și acțiunile notarului Olga Golobciuc nu sunt valabile, deoarece au fost întocmite cu încălcarea legislației în vigoare și anume a prevederilor art.art. 18-20 din Legea contabilității și ale capitolelor V și VI din Legea cu privire la notariat, în special art. 51. Ca rezultat, recipisele anexate la materialele cauzei nu întrunesc cerințele prevăzute de normele menționate, respectiv nu pot servi ca temei pentru a fi calificate ca contracte de împrumut în baza cărora să fie autentificate contractele de gaj. Astfel, consideră că instanța de insolvabilitate s-a expus asupra legalității și valabilității recipiselor, fapt care are puterea lucrului judecat (f.d. 222-223, vol.I).

A solicitat S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvabilitate, anularea recipiselor din 1 iulie 2008 în sumă de 80000 euro și din 21 august 2008 în sumă de 68000 euro, recunoașterea nulă a contractului de gaj din 3 iulie 2008 asupra terenului construcție locativă din str. xxxxxx, mun. Chișinău, număr cadastral xxxxxx și a contractului de gaj din 21 august 2008 asupra terenului construcție locativă din str. xxxxxx, mun. Chișinău, număr cadastral xxxxxx și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 13 mai 2014 a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu fostul administrator al S.C.„Radilen-Com” S.R.L. - Dumitru Timotin (f.d. 240, vol. I).

Prin încheierea protocolară din 21 noiembrie 2014 a fost respinsă ca neîntemeiată și inadmisibilă cererea lui Timotin Dumitru, Timotin Iulia și Timotin Ludmila din 28 octombrie 2014 privind atragerea cofondatorilor S.C. „Radilen-Com” S.R.L., Timotin Iulia și Timotin Ludmila, în calitate de intervenienți accesorii (f.d. 20-22, 25 verso, vol. II).

Prin hotărârea din 22 decembrie 2014 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Culai și au fost transmise în posesia lui Ion Culai pentru vânzare în scopul stingerii datoriei în sumă de 80000 euro bunurile imobile, ce aparțin S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvabilitate, și anume: 53,43% teren de construcție locativă, cu suprafața de

xxxxxx ha, număr cadastral xxxxxx, trecut în Registrul cadastral la nr. xxxxx din 12 aprilie 2006, din str. xxxxxx, mun. Chișinău; construcție (casa de locuit individuală) cu număr cadastral xxxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxx m.p.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxxx, cu suprafața exterioară de xxx m.p.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxxx, cu suprafața totală de xxxxxx m.p., din str. xxxxxx, mun. Chișinău. La fel, au fost transmise în posesia lui Ion Culai pentru vânzare în scopul stingerii datoriei în sumă de 68000 euro bunurile imobile ce aparțin S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, și anume: 52,72% teren pentru construcție locativă, cu suprafața de xxx ha, număr cadastral xxxxxx, trecut în Registrul cadastral sub nr. xxxxx din 10 martie 2008, din str. xxxxxx, mun. Chișinău; construcție (casa de locuit individuală), număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxx m.p.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxxx m.p.; construcție (construcție accesorie), număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxx m.p., din str. xxxxxxx, mun. Chișinău; s-a încasat de la S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, în beneficiul lui Ion Culai taxa de stat în sumă de 11893,21 lei.

Cererea reconvențională depusă de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, intervenienți accesorii Dumitru Timotin, Ludmila Rudei, Victor Tulbure, Igor Tanasiev, Olga Sanduleac, Sergiu Gorceac, Ruslan Țulan, Tudor Lopată, Oleg Zara, Ruslan Rusu, Olga Barbăneagră, Alexandru Țîmbal, Olga Șcerbani, Nina Vahnei, Victor Burunciuc, Valerie Dumitraș, Larisa Motilica, Galina Semeniuc, Lucia Vozian, Nadejda Barbăroșie, Ludmila Grosul, împotriva lui Ion Culai cu privire la anularea recipiselor din 01 iulie 2008 în sumă de 80000 euro și din 21 august 2008 în sumă de 68000 euro, recunoașterea nulă a contractului de gaj din 03 iulie 2008 asupra terenului construcție locativă din str. xxxxxxx mun. Chișinău, număr cadastral xxxxxxx și a contractului de gaj din 21 august 2008 asupra terenului construcție locativă din str. xxxxxxx, mun. Chișinău, număr cadastral xxxxxx, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 22, 36-41, vol. II).

În argumentarea poziției sale instanța de fond a reținut că existența relațiilor de împrumut nu presupune în mod obligatoriu semnarea anume a unui contract de împrumut or, recipisele din 1 iulie 2008 în valoare de 80 000 euro și din 21 august 2008 în valoare de 68000 euro atestă cu certitudine existența relațiilor de împrumut, cu atât mai mult că contractele de gaj din 01 august 2008 și din 21 august 2008 indică expres la pct.1 precum că S.C. „Radilen-Com” S.R.L. a luat cu titlu de împrumut de la Ion Culai sumele pretinse de ultimul.

Prin încheierea din 21 ianuarie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău a fost corectată omisiunea admisă în partea dispozitivă a hotărârii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014 și anume, sintagma „xxxxx” a fost înlocuită cu sintagma „xxxxxxxxx”.

Prin decizia din 18 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău apelul declarat de S.C. „Radilen-Com” S.R.L. a fost admis, casată integral hotărârea instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă acțiunea înaintată de Ion Culai și admisă acțiunea reconvențională înaintată de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., s-au anulat recipisele din 01 iulie 2008 în sumă de 80000 euro și din 21 august 2008 în sumă de 68000 euro, s-au recunoscut nule contractele de gaj din 03 iulie 2008 și din

21 august 2008 încheiate între S.C. „Radilen-Com” S.R.L. și Ion Culai (f.d. 92, 94-108, vol. II).

Pentru a hotărî astfel instanța de apel a concluzionat că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2012, a fost respinsă cererea lui Ion Culai privind validarea creanțelor în sumă de 80000 euro și 68000 euro, inclusiv creanțele garantate prin gaj asupra terenurilor aferente construcțiilor locative din strxxxxxxx, mun. Chișinău, iar acest act judecătoresc are putere de lucrul judecat.

Prin decizia din 20 aprilie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Ion Culai, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015 și transmisă cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 154-160, vol. II).

Pentru a decide astfel Colegiul a conchis că instanța de apel, judecând apelul, nu a indicat nici o normă materială în baza căreia recipisele și contractile de gaj au fost declarate nule, fiind doar menționat faptul că există încheierea instanței de insolabilitate din 26 noiembrie 2012, prin care s-a respins cererea înaintată de Ion Culai privind validarea creanțelor în sumă de 80000 euro și 68000 euro, inclusiv creanțele garantate prin gaj asupra terenurilor aferente construcțiilor locative din str. xxxxxx, mun. Chișinău, pe motiv că recipisele date nu întrunesc cerințele prevăzute de art.art. 18-20 din Legea contabilității și nu poartă caracter de obligațiune financiară data de o persoană juridică.

Prin decizia din 5 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., casată hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014 și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Ion Culai și a fost admisă acțiunea reconvențională înaintată de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolabilitate, s-a anulat recipisa din 01 iulie 2008 în sumă de 80000 de euro și recipisa din 21 august 2008 în sumă de 68000 de euro, au fost recunoscute nule contractele de gaj din 03 iulie 2008 și din 21 august 2008, încheiate între S.C. „Radilen-Com” S.R.L. și Ion Culai (f.d. 179, 181-190, vol. II).

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că la dosar a fost identificată doar recipisa privind împrumutul de 80000 euro, iar recipisa privind împrumutul sumei de 68000 euro, lipsește. Recipisa privind împrumutul de 80000 euro este depusă în copie, originalul lipsește, fiind confirmat prin semnătura judecătorului, dar fără a se indica locul aflării originalului, iar conținutul acesteia nu corespunde unui contract de împrumut.

Prin urmare, a rezumat instanța de apel că sumele la care reclamantul face referire nu au fost validate, fapt confirmat printr-un act judecătoresc definitiv și irevocabil, respectiv careva obligații sinalagmatice dintre reclamant și creditor nu sunt confirmate, actele pretense ca fiind la baza sumelor indicate nu corespund normelor legale cu privire la formă și conținut, respectiv necesită a fi declarate nule. Or, potrivit art. 220 Cod civil, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel.

Prin decizia din 16 noiembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Ion Culai, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2016 și s-a restituit pricina spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 21-30, vol. III).

Colegiul a reiterat că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2012 s-a admis contestația depusă de administratorul insolvenței S.C. „Radilen-Com” S.R.L. și s-a respins cererea de validare a creanțelor (care are regim juridic similar cererii de chemare în judecată) în sumă de 80000 euro și 68000 euro depusă de Ion Culai. Astfel, instanța de apel la rejudecare urmând să stabilească impactul actului judecătoresc menționat în prezenta pricină și să determine dacă acesta se bucură de puterea lucrului judecat sau de autoritatea lucrului judecat având în vedere faptul că, existența unei hotărâri judecătorești poate fi invocată în cadrul unui alt proces, ca autoritate de lucru judecat, atunci când se invocă exclusivitatea hotărârii judecătorești, sau cu putere de lucru judecat când se invocă obligativitatea sa, în funcție de care se pronunță soluția corespunzătoare – art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă sau art. 265 lit. b) Cod de procedură civilă.

Prin decizia din 5 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de S.C. „Radilen-Com” S.R.L. a fost respins și menținută hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014 (f.d. 95, 97-94, vol. III).

Pentru a hotărî astfel Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a reținut concluzia instanței de fond potrivit căreia, întocmirea unei recipise care conține clauzele ce identifică părțile, stabilește suma împrumutului și scadența acesteia urmează a fi interpretată în esență ca un contract de împrumut. La fel, Colegiul a reținut că contractarea împrumutului a fost votată în cadrul organului deliberativ în unanimitate de către toți membrii societății pârâte, ceea ce atestă intenția și acordul acesteia la obținerea sumelor de 80000 euro și 68000 euro, nefiind necesară semnătura contabilului-șef. Colegiul a notat că administratorul S.C. „Radilen-Com” S.R.L., Dumitru Timotin, fiind administratorul întreprinderii, este investit cu atribuții de reprezentare și gestionare astfel, dânsul are dreptul de a lua împrumut de bani în numele S.C. „Radilen-Com” S.R.L. cu atât mai mult că acest lucru a fost votat în unanimitate la adunările generale ale întreprinderii date.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 28 martie 2018, lichidatorul S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, Vitalie Roșca, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 5 octombrie 2017 și a hotărârii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014, cu transmiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, nu au fost dovedite circumstanțele considerate ca fiind stabilite, au fost încălcate și aplicate greșit normele de drept material.

A mai indicat că la 26 iulie 2011 în privința S.C. „Radilen-Com” S.R.L. a fost intentată procedura de insolvență, iar la 24 octombrie 2011 Ion Culai a înaintat în instanța de insolvență cerere de validare a creanței, inclusiv a 53,43% teren pentru construcție locativă cu suprafața de xxxxxx ha, număr cadastral xxxxxxxx, trecut în registrul cadastral sub nr. xxxxx din 12 aprilie 2006, din str. xxxxxx, mun. Chișinău; construcție (casa de locuit individual), număr cadastral xxxxxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxx m.p.; construcție accesorie, număr cadastral xxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxxxxx m.p.; construcție accesorie, număr cadastral xxxxxx, cu suprafața totală de xxxxx m.p. din str. xxxxxxxx, mun. Chișinău.

În cererea de validare a creanțe a fost vizate și 52,72% teren pentru construcție locativă cu suprafața de xxx ha, cu nr. 3160, trecut în registrul cadastral sub nr./c

xxxxxxx din 10 martie 2008, din str. xxxxxx, mun. Chișinău; construcție casa de locuit individuală cu nr./c xxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxx; construcție accesorie cu nr./c xxxxxx cu suprafața exterioară de xxxxxx; construcție accesorie cu nr./c xxxxxxxxxxxx, cu suprafața exterioară de xxxxxxxx; din str. xxxxxxxx, mun. Chișinău, care au fost procurate de către S.R.L. „Radilen-Com”.

Recurentul a mai precizat că ținând cont de faptul că prin înscrisurile din contabilitate se confirmă că tranzacțiile de vânzare – cumpărare a terenurilor litigioase au fost integral achitate de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., a fost dovedită ilegalitatea întocmirii recipiselor, a contractelor de împrumut și contractelor de gaj, instanța de insolvență, prin încheierea din 26 noiembrie 2012 a respins cererea de validare a creanței înaintate de Ion Culai. Prezenta încheiere a devenit irevocabilă nefiind contestată de Ion Culai.

S-a specificat că instanța de apel a ignorat recomandările din decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 noiembrie 2016.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 96, vol. III), fiind recepționată de către recurent la 29 ianuarie 2018 (f.d. 106, vol. III), respectiv recursul se consideră declarat în termen.

La 7 mai 2018, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile indicate în recurs.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 iunie 2018 recursul declarat de către lichidatorul S.C. „Radinel-Com”, în proces de insolvență, Vitalie Roșca, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimițînd cauza spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art.432 alin.(3) lit.d) și f). La solicitarea participanților la proces, instanța de recurs poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță o singură dată în cazul prevăzut la art.432 alin.(3) lit.b).

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. d), alin. (4), (5) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 67 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Totodată, art. 183 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă stabilește că pregătirea pentru dezbateri judiciare este obligatorie pentru orice cauză civilă și are ca scop stabilirea componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

În conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplinește următoarele acte: soluționează problema intervenirii în proces a coreclamanților, copârșitorilor și intervenienților.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, prin încheierea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 12 iunie 2012 s-au atras în calitate de intervenienți accesorii de partea S.C. „Radilen-Com” S.R.L. în prezentul proces civil și 20 de investitori în construcția blocului locativ din or.Cricova, str.Libertății, notați în Registrul bunurilor imobile și validați în calitate de creditori de instanța de insolvență și anume, - Ludmila Rudei, Victor Tulbure, Igor Tanasiev, Olga Sanduleac, Sergiu Gorceac, Ruslan Țulan, Tudor Lopată, Olga Zara, Ruslan Rusu, Olga Barbăneagră, Alexandru Țîmbal, Olga Șcerbani, Nina Vahnei, Victor Burunciuc, Dumitraș Valerie, Larisa Motilica, Galina Semeniuc, Lucia Vozian, Nadejda Barbăroșie și Ludmila Grosul. Instanța de judecată motivînd că acești 20 de intervenienți accesorii au încheiat cu S.C. „Radilen-Com” S.R.L. contracte de investiție, sunt notați în Registrul bunurilor imobile fiind viitori proprietari ai construcției de pe terenul gajat de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., iar deposedarea ultimului de terenurile pentru construcția locativă în mod direct ar leza interesele acestor investitori (f.d. 91-92, vol.I).

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 13 mai 2014 a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu fostul administrator al S.C. „Radilen-Com” S.R.L. - Dumitru Timotin (f.d.240, vol.I), iar prin încheierea protocolară din 21 noiembrie 2014 a fost respinsă ca neîntemeiată și inadmisibilă cererea lui Timotin Dumitru, Timotin Iulia și Timotin Ludmila din 28.10.2014 privind atragerea cofondatorilor S.C. „Radilen-Com” S.R.L., Timotin Iulia și Timotin Ludmila, în calitate de intervenienți accesorii (f.d.20-22, 25 verso, vol.II).

Analizând circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că în prezenta cauză a fost soluționată problema drepturilor a 10 persoane care nu au fost implicate în proces, de rând cu ceilalți 20 de intervenienți accesorii menționați mai sus, anume ale lui Vasile Crăciunel, Daria Ostap, Inga Ostap, Tatiana Iachimenco, Tamara Balaban, Mihail Enache, Galina Enache, Olga Cebaniuc, Andrei Culai, și Tatiana Culai, în condițiile în care și acești 10 sunt investitorii S.C. „Radilean-Com” S.R.L. notați în Registrul bunurilor imobile și validați în calitate de creditori de instanța de insolabilitate.

Astfel, pentru justa soluționare a litigiului, urmau a fi atrași în proces și ceilalți 10 investitori a S.C. „Radilen-Com” S.R.L, și anume: Andrei Culai, Vasile Crăciunel, Daria Ostap, Inga Ostap, Tatiana Iachimenco, Tamara Blaban, Mihail Enache, Galina Enache, Olga Cebaniuc, Tatiana Culai, care sunt înscriși în Registrul bunurilor imobile și validați în calitate de creditori de instanța de insolabilitate or, instanțele de judecată au omis să ea în considerație egalitatea și interesul incontestabil a tuturor creditorilor S.C. „Radilen-Com” S.R.L.

În acest sens, se reiterează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982) și din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit art. 14 alin. (1) Cod de procedură civilă, la judecarea cauzelor civile în primă instanță, actele judiciare se emit în formă de hotărâre, încheiere și ordonanță.

Conform art. 269 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, dispozițiile primei instanțe sau ale judecătorului prin care cauza nu se soluționează în fond se emit în formă de încheiere. Aceasta se emite în camera de deliberare în condițiile art.48.

În cazul soluționării unor probleme simple, instanța poate emite încheiere fără a se retrage în camera de deliberare. O astfel de încheiere se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată.

Din materialele cauzei se atestă că instanța de fond a admis în proces participarea Primăriei or. Cricova și a notarului privat Olga Golobciuc în calitate de intervenienți accesorii, fără a emite în acest sens un act de dispoziție or, în privința acestora nu a fost adoptată o încheiere motivată sau consemnată în procesul - verbal, ceea ce contravine legii procedurale mai sus citate.

Instanța de recurs mai reține că instanțele inferioare au neglijat verificarea și aprecierea respectării procedurii prealabile obligatorii de soluționare extrajudiciară a litigiului or, în cazul verificării acesteia cererea de chemare în judecată urma a fi restituită la etapa primirii în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă potrivit căruia, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părților sau în cazul primirii acesteia, scoasă de pe rol în temeiul art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, potrivit căruia, instanța judecătorească scoate cererea

de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

În susținerea opiniei enunțate, se rețin dispozițiile art. 488 Cod civil, potrivit căruia, creditorul gajist care intenționează să-și exercite dreptul de gaj trebuie să notifice acest lucru debitorului creanței garantate și, după caz, debitorului gajist și tertului deținător al bunului gajat.

După notificare, creditorul gajist depune la registrul în care a fost înregistrat gajul un preaviz, la care anexează dovada notificării debitorului gajist.

Preavizul trebuie să indice mărimea creanței garantate, temeiul începerii urmăririi, dreptul pe care creditorul gajist intenționează să-l exercite, să conțină descrierea bunului gajat și somația ca debitorul gajist să transmită, în termenul acordat de creditorul gajist, bunul gajat. Preavizul se semnează de creditorul gajist.

Termenul acordat de creditorul gajist pentru transmiterea bunului nu va fi mai mic de 10 zile pentru un bun mobil, de 20 de zile pentru un bun imobil și de 10 zile pentru un bun luat în posesiune spre a fi administrat, începînd cu data înregistrării preavizului.

Este de menționat că reglementare similară este prevăzută și în alin. (1) lit. b) art. 31 din Legea cu privire la ipotecă nr. 142 din 26 iunie 2008, potrivit căruia, în vederea inițierii executării dreptului de ipotecă, creditorul ipotecar este obligat să înregistreze în Registrul bunurilor imobile preavizul privind executarea dreptului de ipotecă.

Totodată, conform art. 31 alin. (3) din Legea cu privire la ipotecă nr. 142 din 26 iunie 2008, notificarea și preavizul trebuie să conțină: temeiul executării dreptului de ipotecă; mărimea creanței și obligației garantate cu ipotecă; intenția creditorului ipotecar de a executa dreptul de ipotecă; indicarea termenului la expirarea căruia creditorul ipotecar va executa dreptul de ipotecă, care nu va fi mai mic de 20 de zile calendaristice din momentul înregistrării preavizului; determinarea obiectului ipotecii; cererea creditorului ipotecar privind transmiterea în posesiunea sa a bunului imobil ipotecat; valoarea sumelor restante, inclusiv dobînda, penalitățile și alte costuri sau cheltuieli ce trebuie achitate pentru a evita continuarea procedurii de executare a dreptului de ipotecă, sau alte acțiuni ce trebuie întreprinse de către debitor în vederea înlăturării omisiunii de executare corespunzătoare a obligațiilor sale; semnătura creditorului ipotecar.

La caz, se deduce reclamantul Ion Culai avea obligația să respecte procedura prealabilă stabilită, care are un caracter obligatoriu, la examinarea litigiului de exercitare a dreptului la gaj, însă instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica circumstanțele descrise, la dosar lipsind informația cu privire la înregistrarea preavizului în Registrul bunurilor imobile.

Instanța de recurs mai reține și faptul că instanțele inferioare au neglijat și verificarea și constatarea existenței în general a originalelor recipiselor din 1 iulie 2008 în sumă de 80000 euro și din 21 august 2008 în sumă de 68000 euro, la dosar fiind anexată copia recipisei din 1 iulie 2008 autentificată printr-o semnătură, însă fără a se indica cine certifică, numele persoanei respective, data certificării și unde este locul de aflare a originalului recipisei din 1 iulie 2008 (f.d. 21, vol. I).

Or, în conformitate cu prevederile art. 138 alin. (4) Cod de procedură civilă, înscrisul se depune în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege,

indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrișul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrișul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Instanța de recurs punctează că pe parcursul examinării cauzei, în cadrul ședinței de judecată a primei instanțe din 3 octombrie 2012, Culai Ion a informat instanța că va prezenta originalul recipisei din 1 iulie 2008 (f.d. 104, vol. I), care confirmă împrumutul de 80000 euro, la următoarea ședință de judecată, cu toate acestea originalul recipisei respective nu a fost prezentat și anexat la dosar.

Instanțele inferioare ignorând prevederile art. 123, art. 138 Cod de procedură civilă greșit au considerat dovedit faptul transmiterii banilor prin copia unui înscriș fără cercetarea nemijlocită în ședința de judecată în original actul juridic respectiv și fără a cunoaște locul de păstrare/aflare a originalului recipisei, fapt care era obligatoriu pentru instanța de judecată.

La fel, instanța de recurs reține că nu se poate cere pe calea acțiunii în judecată predarea în natură a unui bun imobil care a fost supus demolării, cum de fapt a solicitat reclamantul Ion Culai, iar instanțele inferioare au admis integral cererea.

Din suportul probator prezentat la materialele cauzei rezultă că conform autorizației de desființare nr. 40 din 18 octombrie 2010, s-au autorizat executarea lucrărilor de desființare a casei de locuit și construcțiilor auxiliare din str. xxxxxx, mun. Chișinău (f.d.62, vol. I), iar potrivit actului de inspectare nr. 0101/10/7090 din 17 noiembrie 2010 s-a stabilit că casa de locuit 01 lit. (A,A1), 02 (lit.-1, Șura), 03 (lit.-2, Șură), situate pe lotul de teren cu număr cadastral xxxx, din str. xxxxxx, mun. Chișinău sînt demolate în baza autorizației de desființare mai sus menționate (f.d. 65, vol. I).

Conform autorizației de desființare nr. 41 din 18 octombrie 2010, s-au autorizat executarea lucrărilor de desființare a casei de locuit și construcțiilor auxiliare din str. xxxxxx, mun. Chișinău (f.d.63, vol. I), iar potrivit actului de inspectare nr. 0101/10/7073 din 17 noiembrie 2010 s-a stabilit că casa de locuit 01 lit. (A, a), 02 (lit.-1, Bucătărie de vară), 03 (lit.-2, Șură), 03 (lit. -3, Șură), 03 (lit. -4, Șură), situate pe lotul de teren cu număr cadastral xxxxx, din str. xxxxxx, mun. Chișinău sînt demolate în baza autorizației de desființare mai sus menționate (f.d.64, vol. I).

La caz se reține că, la data depunerii cererii de chemare în judecată și pronunțării hotărîrii Judecătorei Râșcani mun. Chișinău din 22 decembrie 2014, bunurile imobile din str. xxxxx și nr. xxxxxxxx, mun. Chișinău nu mai existau în natură, fiind radiate din Registrul bunurilor imobile, fapt ce se confirmă prin extrasele din registrul bunurilor imobile (f.d.14, 19, vol. I).

Cu toate acestea, instanțele inferioare ignorând explicațiile părților și înscrișurile prezentate privitor la bunurile imobile demolate, prin hotărîrile judecătorești adoptate au transmis în posesia reclamantului Ion Culai pentru vânzare în scopul stingerii datoriei în mărime de 80000 euro și 68000 euro, bunuri imobile inexistente în natură. În asemenea circumstanțe instanțele inferioare urmau să concretizeze obiectul și temeiul acțiunii or, obiectul acțiunii trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și obiectul convenției, trebuie să fie licit, posibil și determinat.

Reieșind din cele enunțate, instanța de recurs consideră imposibilă corectarea erorilor admise de către instanțele ierarhic inferioare în condițiile procedurii prevăzute de către legislația procesuală, motiv pentru care cauza urmează a fi restituită spre rejudecare în instanța de fond.

La rejudecarea cauzei, instanța de fond, urmează să țină cont de criticile cuprinse în textul deciziei și să înlătore omisiunile admise, să clarifice și să se expună asupra tuturor argumentelor invocate de către părți pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 Cod de procedură civilă probele și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material și procedural care reglementează relațiile dintre părți, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că erorile judiciare nu pot fi corectate de instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către lichidatorul S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, Vitalie Roșca, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2017 și hotărârea Judecătoriai Râșcani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2014, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către lichidatorul S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, Vitalie Roșca.

Se casează decizia din 05 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 decembrie 2014 a Judecătoriai Râșcani mun. Chișinău, emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Culai împotriva S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, intervenienți accesorii Dumitru Timotin, Ludmila Rudei, Victor Tulbure, Igor Tanasiev, Oleg Sanduleac, Sergiu Gorceac, Ruslan Țulan, Tudor Lopată, Oleg Zara, Ruslan Rusu, Oleg Barbăneagră, Alexandru Țîmbal, Oleg Șcerbani, Nina Vahnei, Victor Burunciuc, Valerie Dumitraș, Larisa Motilica, Galina Semeniuc, Lucia Vozian, Nadejda Barbăroșie, Ludmila Grosul, Primăria or. Cricova, mun. Chișinău, notarul Olga Golobciuc, cu privire la transmiterea silită în posesie a bunurilor gajate și, cererea reconvențională depusă de S.C. „Radilen-Com” S.R.L., în proces de insolvență, împotriva lui Ion Culai cu privire la anularea recipiselor și recunoașterea nulității contractelor de gaj, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
judecătoriai

Iulia Sîrcu
Nina Vascan
Mariana Pitic
Luiza Gafton
Victor Burduh